

DIURNALU GLUMETIU SOCIALE-POLITICU-TOCU.

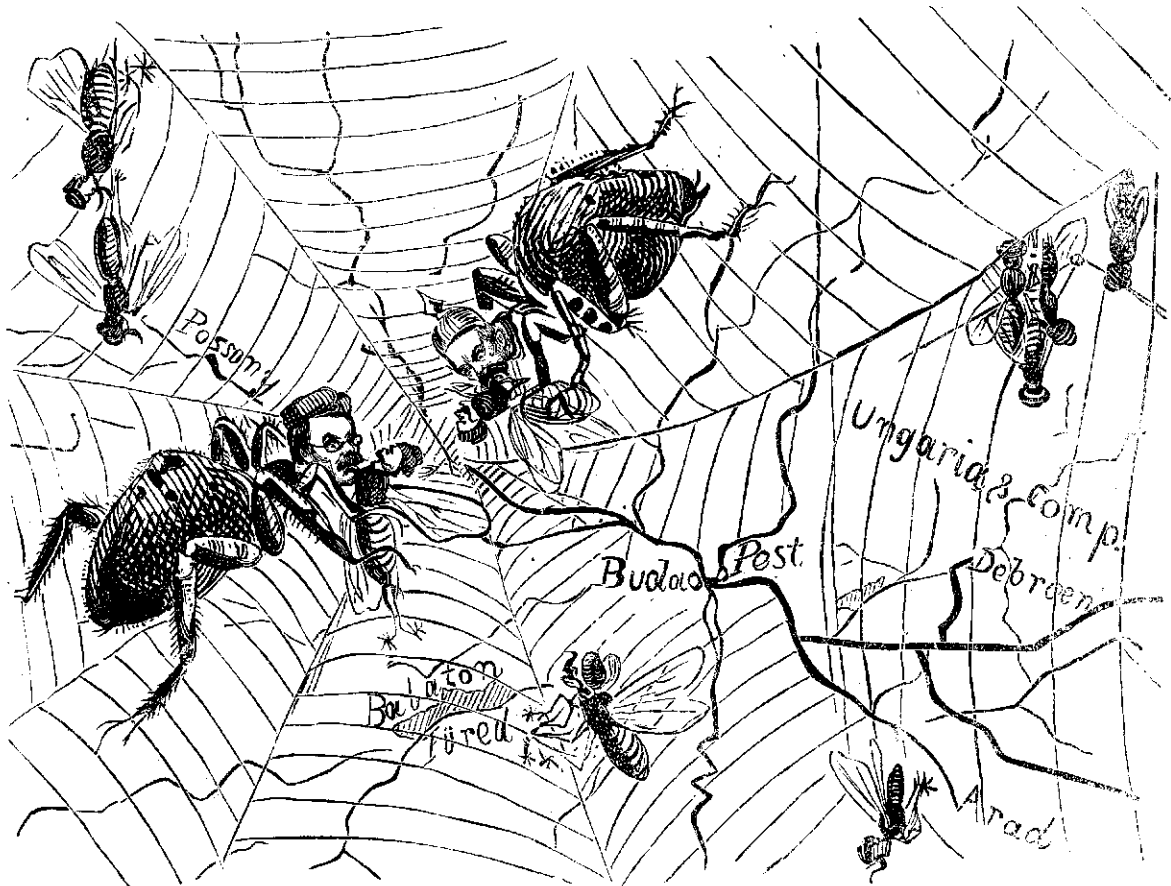
Fóia acést'a ese tóta Marti sér'a,
-- dar prenumeratiunile se priimescu
in tóte dílele.

Pretiuu pentru Ostrunguri'a: pre ann
8 fi. pre 1/2 de ann 4 fi. pre unu tri-
luniu 2 fi. éra pentru Strainetate:
pre ann 10 fi. pre 1/2 de ann 5 fi.
pre unu triluniu 2 fi. 50 cr. in v. a.
Unu esemplariu costa 15 cr.

Tóte siodieniele si banii de prenu-
meratiune sunt de a se tramite la
Redactiunea diriginte a diurnalului:
Aradu, Strat'a Teleki-ana, nrulu 27.

Insertiunile se priimescu cu 7 cr. de
linia, si 30 cr. tace timbrale.

Situatiunea financiaria de adi in ungari'a.

Starea de acum'a.

Multi me 'ntréba, cu 'ngrigire:
Si mereu me ispitescu,
Sà li spunu eu, cu grabire:
Domnii ce mai ispravescu?

Si cà ce nou in tiéra?
Fii-va bine 'n venitoriu?
Sórtea fi-va totu amara?
Ce sciu imbucuratoriu?

Eu grabescu dar' a respunde,
Si-a-aliná preneodihni,
Si-a ve spune, c'ori si unde,
Adi romanii-su multiumiti.

Nu s'aude plansu de gele,
Nu vedi rele-adi nicairi, —
Nu ni suntu dílele grele,
Neci nu scimu de asupri.

Tóte suntu spre bucuria,
Tóte mergu — pre cum s'a spusu,
Pe totu loculu e unire,
Lauda celor'a de susu!

Pe la diet'a unгурésca,
Trebile stau minunatu, . . .
Contielegerea-i fratiésca. . . .
Szlávy inca n'a picatu. . . .

Cvot'a stà, sí 'nca-i totu mare,
Birulu inca-lu totu marescu, —
Pist'a, Michelu totu calare. . .
Dreptulu e totu unгурescu. . . .

Pist'a-i totu ca mai nainte,
— Cum a fostu sute de ani, —
Presupune, cà-i potinte
Si mai crede, cà-are bani.

Ma s'audu síópte, mintiune,
Cà e reu de magiarismu,
Pace de constitiune —
Vine éra-absolutismu!

Fii-ti deci toti sí tóte 'n pace,
Cà ni merge bine, Dieu!
Tóte suntu, precum ni place,
Si precum v'am spusu si eu

Gur'a Satului.

O confusie.

— Scena d'ia camer'a Ungariei, de datulu 22. Ianuariu nou 1874. —

Deputatulu *Alisandru Csiky* (vorbesce:) Antevorbitorulu meu *Ioane Radocza* a disu, cà — (Voci: nu Ioane Radocza, ci *Iuliu Steiger!*) *Alis. Csiky* (continua:) Totu unu dracu! . . . (E de insemnatu, cà si Ioane Radocza si Iuliu Steiger apartienu la partitulu guvernamentale.)

Corespondintie.

Nasu-udu, lun'a lui *Darlóga*, anulu epocalu a *Chimului-nostu* 1873/74. —

Dulceissime Tandala!

De multu mai tandalesci si tu pr'in „*Magyarország*“-ulu celu unгурescu alui Pist'a, care, pentru binele si belsúgulu ce ni imbuldiesce in dinsulu, s'ar poté asemena, cu acel'a a mosúlui „*Ovidiu*“, — despre care se díce, cà avé riuri de „lapte“ si „miere“, si vai, de multu te mai svêrcolesci pr'in elu pe ici si còlea si nemicu nu-rui mai scribaluesci d'in nou, pe semne ti-a apucatu man'a ceva „mátricu“ séu „reuma“, buna-óra ca si pung'a ministrului Chírca-polu. Ei bine! frate Tandalo! eu ca unulu, ce nu-mi facu nemicu d'in acést'a, ti mai faurescu acestu revasiu!

Tu sci, cà de candu ti-amu datu celu d'in urma „pupu“ in „*Nemes D.-város*“, eu am luatu-o in susu càtra Distr. *Nasu-udului*, de-óra-ce acele locuri mi erau necunoscute, si vream sà-mi spicuiescu si de pe acolo ceva cunoscintie!

M'am aràdutu dar' intregu-sanetosu, si buiécu, cum eram, si ajunseiu sér'a in „*Rusii-Vifleimului*“. . . . Eu acolo eram omu nou, pentru ce toti mi ringiau candu me vedeau!

Eram, Dieu, si cam *Chetiosu*, de óra-ce fui imbracatu bine, — ca unu dascalu romanescu!

„Unde stède pop'a?“ intrebaiu pe mai multi, la ce care de care se silia a mi areta locuint'a popii, — dicundu intre sine, cà eu desiguru sum ceva *tolologu* si vreu a peti pre gingasia domnisióra *Rusandr'a!* Richtig! éca-me *husdup* in casa la pop'a! Mi facu procletele inchinatiuni, si Dieu, mi se pare, cà si acuma mai semtíescu cum me ghí-delea in palma, man'a molcalutia a domnisiórei! Of. . . . frate! . . . „*raiu*“, „*edemu*“, „*paradis*“, „*Elisu*“! . . . ei dar'!

Tu sci, cà eu ca cuculu, nu am „tiéra calda“ neci „locu alesu“, asíe neci aici la pop'a nu potui zabovi multu de acea deminétia, frecandu-mi bine ochii, — apucaiu talp'a!

Ce campuri! ce „*jóság*“-uri — cugetam, mergendu pr'in holdele frumóse, dauna cà-su „grofesci“!

Mergendu asíe inecetu, intr'o livéda mi se parú cà vedu d'in departare unu darlogu de *calu* pascendu cu unu *manzocu* ce *mahaluá* d'in capu! „Aha!, — díseiu in mine „nu totu perdíosu! ui! sà fia aici si fratele meu T. . . . — (adeca Tu!) l'asiu sui si pre elu pre *rápciug'a* celu de *manzocu*, si amu merge amendoj, ca nesce cavaleri!“ Anim'a mi batea de bucuria si me gandeam, cum me voiu asverli pre paripu! . . . Me apropiu! . . . Oh! dar' cum m'am fostu incelat, cà-ci me convinseiu, cà caii mei nu suntu cai, ci recunosc pre contele *Sándor* de *Vifleim*, rectius, de *Bethlehem* d'in preuna cu fiulu seu! Eram curiosu sà sciu, cà ce draga de *mârgea* de *vipera* pregatescu, manendu d'in „*teremtette*“, de-acea pre verfulu degetelora me apropiu pe dupa unu *têrsiu*, fore sà fiu observatu! Am auditu numai urmatóriele cuvente: „*Reform*“ „*a naszódi gymnasium*“ „*revolutionarius*“ „*bujtogató*“, si am sciutu de locu, cum stà pén'a tatarésca, deci me intorseiu in drumulu meu, ridiendu cu hohotu, preste frumósele mele *galitie* pré intipuite! !

Trecui apoi éra ca ventulu pr'in mai multe sate, si pe totu loculu fui mai omoritu cu omeni'a!

Asíe e traiulu adi pr'in imperati'a lui Pist'a de o vreme! . . . Apoi cum Han-tatarulu sà te uresci cu o astfeliu de esperenti'a?

Destulu-cà doriau sà ajungu odata si in laudatulu Nasu-udu! Dupa multa truda éca-me in elu!

Dar' despre esperintiele de aici, precum si despre celelalte in epistol'a venitória.

Alu teu

Pacala.

Blastemulu mamei.

— Biografia propria. —

Erá o nópte gré sí viforósa.

Intrég'a lume paré a se prapadí.

Cugetai, cà a sositu judetiulu celu de pre urma.

Pe scurtu, — tóte 'n lume pareau asiè de ingrozitòrie, — tocmai ca situatiunea nóstra in presentu.

Dar' de-odata tóte se liniscira.

Ceriuulu se 'nseninà — sí intre miliardele de stele — éta, se ivesce o stea cu códa, — ér' aici pre pamentu, aici in tiér'a nóstra, intr'unu satutiú ne'nsemnatu, intr'o casutia acoperita cu paie — se nasce unu puiu de romanu, numai càtu unu fusu sí patru degete, — sí acelu puiutiú, d'in intemplantare, eram chiaru eu. —

Ajungandu pe lume, de locu, fore de a mai intrebá pre cine-va, cà iertatu-mi séu ba, — sí ca sà aretu, cà vreu a fi, sí a traí totu liberu — rupsei baijerile fasielorú, sí pana mam'a sí ceialalti dormiau, eu me radicaip d'in léganu, sí grabíi spre ferésta, ca sà vediu lumea mare.

Desfatandu-me in privirea lumii, — de-odata numai vedu sborandu-apropiendu-se càtra cas'a nóstra nesce fíntie albe. . . .

Erau ursitòriele. . . .

Eu, catielu sí-atuncia, — me pitulii sub ferésta, ca sà audu, ce mi-oru ursí. —

O! de nu-le-asi fi auditu!

— Aici se nascè unu romanasiú — sióptiau ele cu ministeriu — acestu pruncu va avé o viétia fore fine sí totusi va morí odata, — multi voru incercá sà-lu omóre, inse angerii pazitori, totu-de-un'a voru fi pe langa elu, va devení poternicu, cà-ci va fi strigoiu, — fore ca sà strice, séu sà iaie laptele de la vaci — ci d'in contra, — va fi spaim'a celoru, cari voru voi sà fure laptele dela vacile altor'a, va fi tric'a acelor'a, cari nu au alta meseria, — de càtu sà mulga totu numai vacile altor'a, — va fi popa, fore, ca sà faca slugiba in biserici, — dar' totusi va avé turm'a sa, — va avé pre cine a botezá, a cumuná sí a ingropá, — va fi numai unu trupu sí unu sufletu — dar' pentru aceea va representá sute sí mii de suflete, — se va insorá, sí totusi va avé dóue socii — fóre cà sà fie immoralu, — multi l'oru cunósce, sí totusi multi n'oru scí, cà albu-i, ori negru? — se va aflá in totu loculu, sí totusi unicairi, — va spune totu adevèrulu — sí totusi nime nu-ia pote sparge capulu, — va vorbí totu despre lucruri triste, sí totusi la toti li va face voia buna — nu va fi nemultiamitoriu sí totusi multi l'oru incelé, nu va superá pre nime — sí totusi pre elu l'oru necasi mai multi, va avé lucru de ajunsu, bani.

Ce necasu, chiaru in acelu momentu se tredi mam'a — sí ursitòriele o luara pe petioru. —

Mam'a sparita, cà nu me vediu in léganu, sari iute d'in patu sí incepù sà caute dupa mine, — eu atunci esii de unde me ascunsesemu, sí me dusei la dins'a. —

— Ah! facu-mi sant'a cruce, — strigà mam'a spariata, vediendu-me umblandu pr'in casa, sí incepù sà fuga de mine. — Eu necasitu, cà-mi sparià ursitòriele sí vediendu, cà fuge de mine, me luai dupa ea strigandu: stai mama, draga, stai!

— Du-te, du-te de la mine, cà tu nu esti fiulu meu, tu esti *schimbatu* — te-oru inschimbatu strigoiu. —

Insedaru me incercam, ca sà sà-i spunu, cà ba da, sum alu ei — ea nu vru sà me primésca, ci fugiá de mine blatamendu-me dicendu:

— Dute, sà nu te vedu, mergi pr'in lume, sí sà te abati pe unde nu te astépta nime, sà n'ai odihna neci unu minutu, sí sà nu-ti erte Domnedieu pacatele, pana nu vei indreptá la calea cea adevèrata, pre cei rei sí cei rataciti. —

N'avui dara ce sà facu, sí ca sà numai audu blastemulu de mama — me luai pr'in lumea mare — sí de-a tunci totu ratacescu. —

Conformu dara siópteloru ursiteloru, cu voia, fore voia, mai antaiu me facui *Strigoiu* — apoi *Gur'a Satului*. —

Cum m'am facutu, cum traiescu sí ce facu? — in numerulu venitoriu.

Gur'a Satului.

Necrologu.

Pilaritiile, flasierii, graizlerii, bucataresele, chelnerii, precum sí cele mai multe preutese sí dascalitii de pe la sate, — postarii, epistolarii, sí unii tipografi, culegatori, espeditori, corectori, — asiè sí unu cavaleru, precum sí unu concipistutiú s. a. s. a. aducu la trist'a cunoscintia a on. publicu, cà

Fóia invetiatoriloru poporului smeóic'a cea cu stepte limbi — sí fore neci unu capu, dupa o viétia plina de bóle limbistice, gramaticale, sí de spiritu omoritòrie, pe langa tóta trud'a sí silinti'a aloru doi cranfuteri — dupa síese ani de batjocura sí tortura literaria, intre gróznaice suferintie sí chinuri — sí-a datu sufletulu in man'a lui — „Néptanitók lapja“. —

— Ah! in ce vomu inveli de aci nainte carnurile, brandiele, sí cu ce vomu acoperí de acum'a ólelele sí olcutiele de unsóre sí dulcetiuri? — d'in ce vomu mai face fidibuse — sí cu ce vomu lipí la prima-véra ferestile nóstre sparte pr'in closece sí mâtie? — cu ce voru impachetá postarii, de li-s'a gatá papirulu? — sí ce voru mai folosi epistolarii de stergatòrie de pravu? — sí cine ni va mai batjocóri limb'a? O unde se va mai aflá inca o fóia ca ast'a, la care nu erá trebuintia de neci o scentia, neci o ortografia, neci o coregre séu revidiare — sí totusi sà fie asiè dè bine platita? — Cui se voru dá in venitoriu sututiele, trase de pe noi? — Unde se voru sereme in venitoriu cei doi ex-redactori sí mari literati romani?

Ah! plangeti, plangeti sí imbracati dar' doliu toti sí tóte, plangeti cu amaru huhuhuhuhu! hu! hu! hu!

Anecdote.

(Nu este pecatu a manca) fiindu unu preotu chiematu in postulu craciunului, ca să ingrópe pre unu omu d'ntre cei mai de fronte d'in satu, dupa ce facú tóte ceremoniele cum se cuvine, și duse mortulu la grópa, rentornà la cas'a celui ingropatu, și se puse cu ceialalti la poména. Preotulu, dupa cum este obiceiulu, se puse in fundulu mesei. Aici binecuventà beutur'a, mancarea și scie Ddiu inca câte mai erau pe acolo, dar' se vedé cam superatu, cà macarile erau tóte de postu. — Dupa aceste se apucara de mancatu. La mancare parintele incepù a vorbi multe de tóte, numai ca să tréca d'in vreme. Intre aceste unu mirénu intrebà pre preotu, cà *pecatu este a manca de dulce in postu?* Preotulu i dîse: „*nu e pecatu, numai anim'a omului să fia buna*“. Omenii audiendu acést'a de la preotu, ducendu-se a casa incepura toti a manca totu de dulce. Sosindu craciunulu, pre toti i aflà fore slanina și carne.

Preotulu carele in totu anulu la craciunu erà chiematu pe prandiu la cantoru, d'impreuna cu tóta famili'a sa, eugetà, cà trebue și acum să-lu chieme. Cantorulu inca omu istetiu și-tienù de cea mai santa datoria de alu invitá. Dupa ce gatà servitiulu dîvinu dîse càtra preotu: „Parinte, am onóre a te invitá asta-dî la prandiu“. Preotulu i respunse: „E bine cantore, Domnulu ti inultiésca bucatele“. La amédi diu merge preotulu cu famili'a la cantoru; se pune la mésa. Aici dupa conversarile loru puciene, li-se aduce masere pe mésa. — Preotulu mancà pucienu, dar' domnisiórele și dóm'n'a preutés'a fiindu mai fine, nu mancara nemicu dicendu, cà suntu saturate. Observendu ast'a cantorulu li dîse: Nu ve superati pre noi, càci dedulcele l'am mancatu in postu și acum nu ve potu servi cu altu-ceva!

De-atunci parintele in tóta dominec'a ni spune, cà este pecatu a manca de dulce in postu. — Aveti dara de grige — să nu patiti, ca pop'a d'in poveste. —

Magazinulu lui Gur'a Satului

P. T. N. N.

va invitare la

BALULU CERCULUI CETATIENESCU,

Care lu-va arangea 7/26 fauru a. c.

in Sala Ospetariei Cetatienescu,

parte intru favorea orfanilor din loco deveniti prin epidemie a anului trecut, parte intru Bibliotheca Cercului.

Pretulu: 1 Persóna 1 F., Membrii Familiei 50 kr.

Inceputul la 8 óre.

Hollosy Lajos könyomd.

Originalulu se afla in archivulu redactiunalu. Apoi mai dîca cine-va, cà noi nu cultivamu literatur'a!

COLTI de DINTI.

(§.) Majestatea Sa a plecatu spre Rusi'a. Se dîce, cà l'ar fi insocitu duoi inși d'ntre candidatii la ministeriu, a-nume **Sigismundu Borlea** și **Adolf**, cavaleru de **Dobrzanszki**; celu d'antaiu să faca pre cassariulu, éra celu d'in urma să faca pre conductorulu. — Dieu asîe, ambii sunt la locul loru!

(§.) *Apropos. Combinatiunea nóstra a-supr'a nou-lui ministeriu alu Ungariei a placutu și fratiloru magiari, cà-ci o au reprodusu in „Pesti naplopó“ și in „bolond Miska“.* — *In o buna demanétia inca a să ne desceptamu, cà noi vomu alterá pre Diaculu betranu. A-poi să vedeti lume alba in Ungari'a! De locu amu face d'in ea tiér'a lui Pap János. . . .*

Ce nu mai intréba ómenii!

Unii, cari daruira obiecte pentru sortitur'a de la asociatiunea aradana, intréba: cà unde-su acele obiecte? —

Unii, cari dobendira la sortitura și nu si soru capetatu inca obiectele, — intréba: cà unde suntu obiectele dobendite de neci adi nu le-oru primitu?

Unii, cari dobendira la sortitura, dar' obiectele érasí le donara pentru asociatiune, — intréba: cà unde-su obiectele dobandite, dar' donate érasí asociatiunei?

Unii, cari dobendira, dar' in timpulu prescisu nu reclamara obiectele, intréba: cà unde-su acele obiecte?

Unii, cari cumperara losuri, și sciu cà nu s'oru sortitu tóte obiectele donate, intréba: cà unde-su obiectele donate pentru sortitura și totusi nesortite?

Dómne! Dómne! ce nu mai intréba ómenii? !

?

TAND'A SI MAND'A.

T. Ce mai scii nou de pe la Dev'a?

M. Multu!

T. Ce, dóra Manzulu de la Mercuri'a éra-i pe acolo?

M. Ce să faca Mari'a sa pe-aóce?

T. Apoi vedi, să faca socotéla, despre banii ce i-au mancatu dela mai multi ómeni seraci, fore ca să li ajute ceva.

M. Cenaiyu esti, au nu scii tu, cà adi nu numai jidaniil suntu lipitórie, și au potlóge pe nasu, ci și unii d'ntre romani, mai alesu cari nu sciu traí dupa pén'a loru, și fore vinderea convictiunei, care dora neci n'au avutu-odecandu suntu.

T. Da de jupanulu Beke, faimosulu poigarmester de acolo ce s'a alesu?

M. Acea, cà si instanti'a a dóu'a, a Mariei loru de la M. Osiorheiu l'a dispensatu, pentru-cá a stersu limb'a romana d'in statutulu orasinescu.

T. Frumósa egalitate, fratietate și lege M. osiorheienésca!

M. Frumósa, de le-ar fi spre bine. —